

vzor práce tohoto mistra. Vzhledem k dlouhodobě špatnému stavu varhan probíhá od roku 2020 jejich záchrana, která by v době vydání této tiskoviny měla být více než z poloviny hotová.

Více na www.rkflysa.wz.cz/varhany.

Adoptuj píšťalu

V roce 2022 byl na podporu financování záchrany varhan spuštěn projekt adopce píšťal. K tomu účelu byly vytvořeny speciální webové stránky adopce-varhany-lysa.cz.

Sochy na ohradní zdi

Anselmo Lurago je také autorem prolamované zdi (kolem 1740), dozdobené později pískovcovými sochami světců, církevních otců, evangelistů a archandělů přenesených z jiných míst. Zleva: sv. Antonín Poustevník, sv. Augustin (biskup) a sv. Řehoř I. Veliký (papež), evangelisté sv. Lukáš a sv. Matouš, archanděl Michael, anděl strážce (archanděl Rafael), evangelisté sv. Marek a sv. Jan, sv. Jeroným (jako poustevník) a sv. Ambrož (biskup), sv. František Serafinský a poslední sv. Josef.

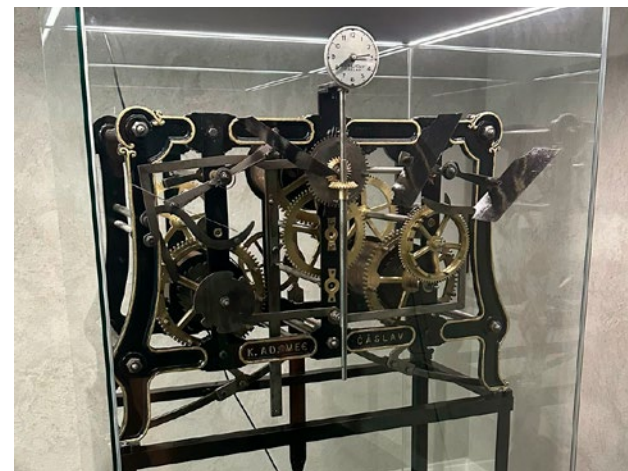

Poustevník Antonín je dílo Jana Brokofa, čtyři evangelisté a anděl strážce jsou prací Františka Adámka staršího z Benátek. Nejcennějším dílem je socha sv. Jeronýma z ruky Matyáše Bernarda Brauna, velikána českého barokního sochařství. Braunovské rysy s dynamickou kompozicí a barokní modelací vykazují též sochy tří církevních otců (Augustina, Řehoře, Ambrože) a archanděla Michaela – není však jisté, zda se na nich Braun podílel přímo.

Za pozornost stojí též tepaná železná brána v ohradní zdi. V první polovině 18. století ji vytvořil místní zámečník Libiš.

Zvony a hodiny

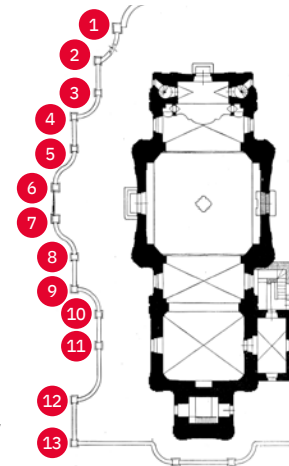
Ve zvonici kostela se nachází zvon laděný do tónu A. Byl přenesen ze zbořeného kostela Nanebevzetí Panny Marie v areálu augustiniánského kláštera u zámku. Po svém obvodu nese nápis REGINA CELI LETARE A [alleluia] QVIA QVEM MERVISTI PORTARE (mariánská antifona „Raduj se, Královno nebes...“) a letopočet 1521.

I když kostel patří farnosti, věžní hodiny jsou v majetku města, neboť ještě donedávna se věž nacházela na městském pozemku. Hodiny v roce 2024 opravila firma L.Hainz, která má svou dílnu v Lysé. Starý stroj věžních hodin byl vyměněn za nový, vyměněny byly cimbály a osazeno nastavení dálkového řízení času odbíjením. Původní hodinový stroj je vystaven na radnici (viz obr. nahoře).

Pískovcové skulptury na zdi před kostelem

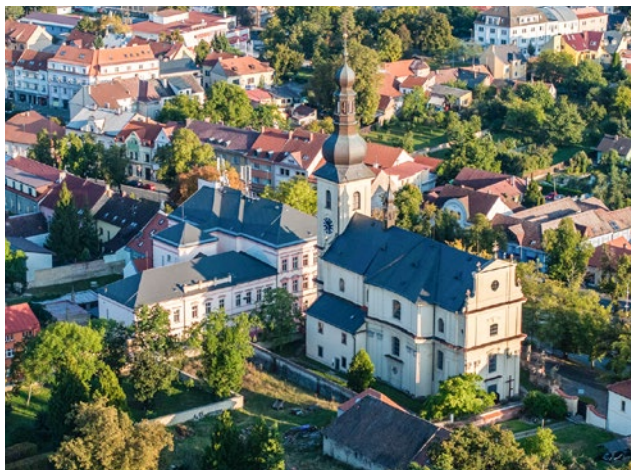
- 1 sv. Antonín
- 2 sv. Augustin
- 3 sv. Řehoř
- 4 sv. Lukáš evangelista
- 5 sv. Matouš evangelista
- 6 archanděl Michael
- 7 archanděl Rafael
- 8 sv. Marek Evangelista
- 9 sv. Jan Evangelista
- 10 sv. Jeroným
- 11 sv. Ambrož
- 12 sv. František Serafinský
- 13 sv. Josef

Vydalo Město Lysá nad Labem / 2025 / www.mestolyasa.cz.
Více informací poskytne Turistické informační centrum,
Husovo náměstí 23/1, Lysá nad Labem

Kostel Narození sv. Jana Křtitele v Lysé nad Labem

Katolický kostel Narození sv. Jana Křtitele v Lysé nad Labem na severozápadním okraji náměstí nedaleko zámku je nepřehlédnutelný. Byl vybudován potomky generála Jana hraběte Šporka († 1679), který šlechtické tituly a významné bohatství získal při vojenské podpoře císařských tažení. Základní kámen kostela položil jeho syn František Antonín Špork dne 9. března 1719, na své 57. narozeniny. Pro nedostatek peněz však práce vázly. Stavbu od úrovně římsy nad dveřmi dokončil až jeho zeť, manžel mladší dcery Kateřiny, František Karel hrabě Swéerts-Špork. Slavnostní vysvěcení se konalo dne 31. července 1741. Světitel byl biskup pražský, kanovník svatovítský a probošt staroboleslavský v jedné osobě – Jan Rudolf hrabě Špork, synovec Františka Antonína Šporka.

Chrámová stavba

Stavba ve slohu vrcholného baroka probíhala v letech 1719–1741 podle návrhů Františka Maxmiliána Kaňky, který patřil k nejvyhledávanějším a nejlépe honorovaným architektům své doby. Ve stavbě pokračoval jeho žák Anselmo Lurago, autor mnoha skvostů českého baroka. Kostelní věž (55 m) s helmicí je zakončena makovicí, v níž je uložena časová schránka, a velkým železným kardinálským dvoura-

menným křížem. Vrchol tympanonu západního průčelí korunuje symbol Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, jehož motiv najdeme zpracovaný v kostele na více místech. Pozornost jistě upoutá impaktně prohnutá střední část jižního a severního průčelí, která jako naznačení příčné lodi jen mírně vystupuje z hmoty stavby s převážně obdélníkovým půdorysem. V roce 1774 prošel kostel klasicistní úpravou.

Interiér kostela

Vnitřek lyského chrámu je učiněnou pokladnicí barokního umění a řemesla. Presbytář (kněžiště) kostela je klenutý dvěma křížovými poli bez žeber. Klenbu nesou pilastry bohatě zdobené štukem.

Presbytáři vévodí hlavní obraz s biblickým výjevem křtu Ježíše Krista v Jordáně Janem Křtitelem. Obraz pochází od některého z Brandlových žáků, patrně Jindřicha Schlegela. Povšimněte si popraskané struktury plátna, které namísto později používaných laků bylo zatřeno vaječným bílkem. Dřevořezby oltáře vyšly z dílny Františka Adámka z Benátek. V presbytáři jsou postranní oltáře z poloviny 18. století: vpravo obraz Piety (Panna Marie s umučeným Ježíšem), vlevo Nejsvětější Srdce Ježíšovo. Chrámovou loď čtvercového půdorysu kryje mohutná klenba, tzv. česká placka. Ve východních rozích lodi jsou ještě dva postranní oltáře: vlevo sv. Václav, vpravo sv. Jeroným. Kazatelna z poloviny 18. století

na severní stěně, umístěná mezi oběma postranními oltáři, je také z dílny Františka Adámka. Interiér kostela zaujme také vysokým počtem vyobrazení andělů nejrůznějších velikostí, ať už v sochařské výzdobě, nebo na malbách. Naproti vchodu jižního průčelí, na severní stěně kostelní lodi, je ve zdi vsazený epitaf generála Jana hraběte Šporka vysoký 4,60 m. Je zhotoven z červeného mramoru a zobrazuje postavu hraběte ve zbroji. Byl sem přenesen ze staršího kostela na náměstí, který byl roku 1879 pro zchátralost zbořen. Ostatky Jana Šporka byly přemístěny do rodové hrobky v Kuksu. Mobiliiář kostela tvoří dobové lavice, čtyři zpovědnice a cínová křtitelnice z roku 1667.

Výjimečné varhany

Kruchtë (kůru) v západní části kostela vévodí unikátní varhany s bohatou řezbářskou výzdobou, jejíž vrchol je orchestrální skupina putti, zhotovená roku 1777 Platzerovou dílnou v Praze. Autorem původního nástroje z roku 1774 byl Josef Sträussel z Králík. Ten však nahradily hodnotnější varhany, ceněné jako největší dílo albrechtického varhanáře Josefa Prädigera, které od doby svého vzniku v roce 1856 zůstalo víceméně zachováno v původním stavu. Mají proto i hodnotu referenčního nástroje jako